

CODI SUBUNITAT: U18
DENOMINACIÓ: MUNTANYES DE LLABERIA - LA MOLA

SITUACIÓ: És la unitat més meridional del Priorat, que engloba els vessants obacs de l'espai d'interès natural de Llaberia, és a dir els pendents de la Mola, l'Enderrocada i el Montalt, fins a les formacions orogràfiques veginants amb el pla de Falset (U15): la tossa del Mal Pas, la Miloquera i la serra de l'Espasa. El sector de la Mola limita pel nord amb la unitat de les muntanyes de Pradell-la Torre (U14) per la riera de Fontaubella.

SUPERFÍCIE SUBUNITAT: 2.885 ha

Municipis	Superfície a la unitat de la CP
Capçanes	2.081,37 ha
Els Guiamets	91,31 ha
Marçà	322,56 ha
La Torre de Fontaubella	389,76

El perfil peculiar de la Mola, vist des del portell del Trucafort, a la serra de Pradell, amb la interferència de tres aerogeneradors que posen una nota d'artificialització en el paisatge.

Tot i que la major part de la superfície d'aquesta unitat està coberta de bosc, també hi ha alguns conreus, especialment de vinya, com aquest de la imatge, a la partida de les Taules. La conservació dels bancals tradicionals amb els marges de pedra no té perquè restar competitiu, i integra molt més la vinya al paisatge que l'envolta.

DESCRIPCIÓ GENERAL

GEOLOGIA I RELLEU	Geològicament, la serra de Llaberia forma part de l'arc mesozoic que envolta la comarca. Hi trobem representats els períodes triàsic i juràssic amb predomini de les calcàries, les dolomies i les bretxes dolomítiques, a més de nombroses traces d'activitat tectònica: falles i encavalcaments, especialment el que ha format, per erosió, els <i>klippes</i> quilomètrics de Llaberia i del Motarro, ja fora del Priorat. Aquest fet ha motivat que s'hi catalogui una geozona, una part marginal de la qual queda inclosa dins d'aquesta subunitat: barranc i cingle del Tortó, punta de l'Enderrocada i obaga de la Mola.
VEGETACIÓ NATURAL	El protagonista és el bosc, en general pinedes de pi blanc bastant madures sobre brolles calcícoles de romer, que contrasten amb les tonalitats clares dels cingles que ressegueixen els planells culminants de les formacions orogràfiques esmentades abans. En els obacs enlairats més ben conservats, per exemple al Montalt o a la Mola, hi creix l'alzinar muntanyenc, amb la intromissió de pins de muntanya, roures i altres caducifolis. En indrets molt localitzats arriben fins i tot a conservar-se teixedes.
USOS DEL SÒL	L'activitat agrícola és força reduïda i es limita als fondals i vessants inferiors dels barrancs de la Fontaubella, de la Torre, de la Vall, i de les Malelles, que drenen les aigües del muntanyam de Llaberia i la Mola. En aquests indrets la vinya es combina amb camps de fruiters de regadiu, ametllers, avellaners i oliveres.
NUCLIS DE POBLACIÓ	L'únic nucli urbà dins d'aquesta subunitat és Capçanes, que s'ubica en la zona marginal septentrional. La Torre de Fontaubella se situa en el límit entre aquesta subunitat i la de les muntanyes de Pradell-la Torre (U14).
INFRAESTRUCTURES DE COMUNICACIÓ I ENERGIA	Les carreteres existents només volten aquesta subunitat, penetrant al seu interior de forma molt marginal i esporàdica, així com ho fa la línia de ferrocarril Barcelona-Madrid. A l'interior –a banda d'algunes pistes forestals i d'accés a les escasses finques agrícoles- no hi ha més infraestructures amb un impacte paisatgístic significatiu, tot i que al límit nord-oriental d'aquesta subunitat (coll Roig) comença la central eòlica de Trucafort. L'impacte visual dels aerogeneradors sobre la Mola és ostensible.
FAÇANES I MIRADORS	La subunitat U18 inclou les perspectives paisatgístiques de la Mola i dels cingles de l'Enderrocada i el Montalt, totes dues de gran rellevància en el conjunt de la comarca. En sentit estricte, la primera d'elles pertany administrativament a la comarca del Baix Camp (TM de Collejou), però des del punt de vista visual és una façana molt observada pels habitants i visitants del Priorat.
PATRIMONI	Són d'interès patrimonial les nombroses construccions rurals de pedra seca que es troben en aquest sector, així com també ho són el tram del sender GR-7 que hi circula, les nombroses fonts i diversos masos concentrats al barranc de la Vall.
SÍNTESI DEL PAISATGE	El paisatge de la subunitat U18 és eminentment de caire natural. Els escassos conreus concentrats al fons de les valls que baixen de Llaberia i la Mola, amb una estructura bàsicament tradicional, són el contrapunt i complement als vessants emboscats del sistema muntanyós que acaben en cingleres de colors clars, grisencs o rosacis. És el paisatge que clou la cubeta prioratina pel sud, carregat de fenòmens geològics que el fan molt estètic i complex alhora.
DINÀMICA I EVOLUCIÓ DEL PAISATGE	Les parts elevades dels vessants del Montalt, Llaberia i la Mola mostren una variació cromàtica estacional apreciable degut als arbres caducifolis que esquitxen els alzinars. Les parts baixes, normalment dominades pel pi blanc, no experimenten aquesta dinàmica. Al llarg del temps, la migrada activitat humana en aquests paratges ha evitat alteracions importants del paisatge. Només una zona del Montalt va sofrir els efectes d'un incendi forestal l'any 1994, però la superfície afectada va ser petita. Per contra, el vessant meridional d'aquestes muntanyes, encarat al Baix Camp, ha estat devastat per nombrosos incendis al llarg dels darrers 30 anys. Per altra part, cal realitzar una convenient ordenació de les activitats a la zona: per la proliferació de l'activitat de motorisme que erosiona el terreny, per la falta d'accessos en algunes vessants de cara a l'extinció d'incendis, per la falta de neteja de boscos, o en projectes d'activitats de turisme rural que compleixin la seva integració en l'entorn.
VALOR SOCIOECONÒMIC DEL PAISATGE	El paisatge de les muntanyes de Llaberia i la Mola és el decorat en el qual els pobles del Baix Priorat desenvolupen els seus productes agrícoles de qualitat. Com en d'altres zones de la comarca, es percep la necessitat de sincronitzar la qualitat del paisatge amb la de la producció agrícola com a mètode per augmentar el valor afegit del producte final i, en definitiva, fer viables les explotacions agràries existents. Les finques vitícoles d'aquesta àrea donen també nom a vins de qualitat que s'embotellen a Capçanes, i en aquestes valls s'observa un incipient interès per al desenvolupament d'establiments relacionats amb el turisme rural. La importància d'aquest entorn en la socioeconomia local va quedar reflectida en la constitució del Consorci de Llaberia, en el que els municipis de l'entorn del PEIN (a més dels del Priorat, els del Baix Camp i la Ribera d'Ebre), van acordar una gestió coordinada de l'espai amb la finalitat de l'explotació sostenible dels seus recursos naturals i paisatgístics.

DESCRIPCIÓ FOTOGRÀFICA

